

Rurbana perspektiv på Skaraborgs utveckling

Grunden för tillväxt, eller för den delen en hållbar utveckling, anses allmänt vara innovationer och entreprenörskap, och som en jordmån för dem agglomerationer. Det är därför intressant för en "regionutvecklare" att fundera över hur dessa mekanismer kan sättas i spel.

Ytterligare ett sätt att tänka kring (hållbar) utveckling är att arbeta för att skapa resiliens, i korthet förmåga till anpassning och återhämtning efter "kriser" eller omvandlingar. En viktig förutsättning för resiliens är mångfald. (Slide 2) Mångfald är också viktigt för utveckling på andra sätt, och bidrar till exempel till ökad kapacitet för innovation.

Under arbetet med en strukturbild är kartläggning en helt avgörande del. I Strukturbild Skaraborg var det därför viktigt att kartlägga en mångfald av resurser och perspektiv. En ensidig fokusering på ekonomiska resurser, eller för den delen målsättningar, riskerar att skapa inlåsningar eller att andra möjligheter för utveckling inte blir synliga.

Bilden, slide 3, visar "all" kartläggning som gjordes, lager för lager lagda "ovanpå" varandra. Poängen är att det är en väldigt rik bild där mångfalden blir synlig.

Strukturbild Skaraborg har presenterat ett antal strategier för utveckling i Hela Skaraborg, snarare än att peka ut delar av de rumsliga strukturerna. En av strategierna handlar om mötesplatser:

Utbyte mellan människor aktiverar sociala resurser vilket ger förutsättningar för alla människor att, utmanas, samverka, nå sin potential och kunna lämna sitt bidrag till Skaraborgs utveckling. Mötesplatser har därmed en viktig funktion för att dels främja utbyten av idéer, varor och tjänster, omhändertar innovationer och skapa fler arbetstillfällen. Samtidigt behövs mötesplatser för att skapa social tillväxt och utveckla till exempel kultur- och föreningsliv. Det är därför viktigt med kombinationer av olika mötesplatser, mötesplatser i avseende platser där utbyte mellan och inom olika grupper i samhället sker. Mötesplatser behöver preciseras mot specifika kompetenskombinationer för att stärka Skaraborgs kapacitet att bygga lokal utveckling på lokala resurser.

Strategin pekar på:

- Lokalt utveckla och omhändertar innovationer.
- Stödja strukturer som ger fler arbetstillfällen.
- Ökad tillgänglighet för alla till olika offentliga rum.
- Stödja mötesplatser för till exempel kultur- och föreningsliv.
- Stärka kontakten och utbytet mellan arbetsmarknad och utbildning.
- Förbättringar av de mötesplatser som redan finns så att de i större utsträckning utgör platser där utbyte sker.
- Lokala mötesplatser behöver även utvecklas som regionala mötesplatser.

Strategi 1 genomförs på kommunal nivå genom planering av fysiska miljöer som främjar möten mellan människor samt överbryggar barriärer genom att kombinera lokala resurser och aktörer. På delregional nivå innebär strategin att etablera Campus Skaraborg som ett distribuerat campus med flera noder och en politisk överenskommelse om den gemensamma utvecklingen av de större orterna.

Region Västra Götaland har skapat ett innovationssystem i världsklass, som bygger på väl etablerade normer om, bland annat, smart specialisering och kritisk massa. Det är relativt enkelt att se att smart specialisering inte är inriktad på att stimulera och omhänderta mångfald, utan ju snarare handlar om att säga nej till det mesta. Vidare har forskning, till exempel vid Handelshögskolan i Jönköping, visat att tillgänglighet till innovationsstödsystemet är avgörande för kapaciteten för en innovationsdriven utveckling. Detta motsäger i någon mening i sin tur tanken på centralisering som bygger på ett uppfattat behov av kritisk massa. Det är värt att notera att innovation i Jönköpings län långt ifrån är störst i Jönköpings kommun, där regionens science park är belägen. (Slide 4)

En mer rurban strategi för att stimulera en innovations- och entreprenörsdriven utveckling är att lyfta fram nätverksstaden Skaraborg och betona behovet av flera sorters mötesplatser, och uppkoppling emellan dem. Att samtidigt värdera olika slags resurser, till exempel olika slags mötesplatser, stärker kapaciteten för en innovationsdriven utveckling.

Att värdesätta och kombinera olika slags resurser, ett mångbruk, har under alla tider varit en strategi för landsbygder. I Strukturbild Skaraborg finns en strategi som pekar på detta, den om LINK-områden, slide 5:

Kartläggningarna av Skaraborg visar tydligt hur befolkningen inte bara finns i tätorterna. Inte heller är all utveckling och ekonomisk aktivitet samlad till tätorterna, även om de dominerar den bilden. Områden där höga så kallade natur- och kulturvärden utgör den främsta resursbasen benämner vi LINK-områden (Lokal utveckling I Natur- och Kultur nära lägen). I LINK-områden är det särskilt angeläget att balansera målkonflikter mellan bebyggelseutveckling, jord- och skogsbruk samt bevarande av natur- och kulturvärden.

Syftet med strategin är att uppnå lokal utveckling i LINK-områden genom att medvetet identifiera och utveckla nya kombinationer av resurser från lokalt kultur- och föreningsliv, jord- och skogsbruk, besöksnäring, kultur- och kulturvärden.

Strategin pekar på:

- *Behovet av att synliggöra samspelet mellan lokal utveckling och hur olika resurser utnyttjas och förädlas. Av särskilt intresse är ekosystemtjänster.*
- *Behovet av innovationer och nya affärsmodeller som bygger på lokala resurser av olika slag i LINK-områden.*
- *Behovet av en regional plan som visar hur Skaraborgs besöksmål och LINK-områdenas handel och service kan knytas samman.*
- *Behovet av att med fysisk planering balansera målkonflikter mellan till exempel bebyggelse och biologisk mångfald samt målkonflikter mellan olika markanvändning inom jord- och skogsbruk.*

Strategi 4 genomförs på kommunal nivå genom att planera för goda livsmiljöer, utveckla landskapsvård av natur- och kulturmiljöer samt bevarad samhällsservice i LINK-områden. På delregional nivå genomförs strategin genom utvecklingen av en delregional stråkplan för LINK-områden.